

УДК 334.021:338.43

[https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-6\(46\)-489-501](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-6(46)-489-501)

Саковська Олена Миколаївна кандидат економічних наук, доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи, Уманський національний університет, м. Умань, тел.: (067) 780-857-5, <https://orcid.org/0000-0003-2676-6170>

Кучерявий Віталій Васильович здобувач вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії, Уманський національний університет, м. Умань, тел.: (068) 024-027-0, <https://orcid.org/0009-0004-8285-7688>

ІНВЕСТИЦІЇ ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ МАЛИХ ГОСПОДАРСЬКИХ ФОРМУВАНЬ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Анотація. У статті проведено дослідження інвестиційних основ підтримки малих господарських формувань в аграрному секторі економіки України. Встановлено, що аграрна сфера України наразі перебуває в динамічно нестабільному середовищі і зіштовхується із специфічними викликами сьогодення, що пов'язано з територіальними посяганнями Росії. Указаний аспект спричинив зміну підходів до господарювання та пошук інноваційних форм стимулювання діяльності підприємницьких ініціатив. Зазначено, що в умовах дестабілізації економіки країни та її регіонів, існує потреба у пошуку шляхів виходу з кризи для малих господарських формувань, як прибуткових формувань аграрного сектору.

На основі критичного аналізу наукової та методичної літератури виокремлено базові методичні підходи до формування інвестиційного середовища малих господарських формувань в аграрному секторі економіки для розвитку агробізнесу.

Дослідження питання формування інвестиційного середовища малих господарських формувань та залежно від методичних підходів, дало змогу визначити ключові методичні інструменти, які використовуються для побудови концепції залучення інвестицій в агросферу. Указано, що в сучасних умовах розвитку суспільства, нестабільності економічної ситуації та розвитку інноваційних технологій, інвестиції у науково-технічні розробки у поєднанні з упровадженням нових агротехнічних рішень, за рахунок збільшення врожайності та зниження виробничих витрат, сприяють підвищенню рівня економічної стабільності та зведенню до мінімуму екологічних ризиків.

Зазначено, що однією з основних перешкод на шляху залучення інвестицій у розвиток малих господарських формувань в Україні є недостатня розробленість правового поля та низький рівень інтеграції юридичних

механізмів із сучасними економічними реаліями. Указано, що інтеграція правових гарантій, інноваційних технологій, системного підходу до управління ресурсами є важливим процесом на шляху до подолання існуючих бар'єрів у розвитку потенціалу аграрної галузі України в інтересах сталого розвитку малих господарських формувань в аграрному секторі економіки. Запропоновано напрями для вдосконалення інвестиційної політики з метою формування інвестиційного підґрунтя для розвитку малих господарських формувань в аграрному секторі економіки України.

Ключові слова: менеджмент, економіка, аграрна сфера, інвестиції, регіон.

Sakovska Olena Mykolaivna Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Tourism, Hotel and Restaurant Business, Uman National University, Uman, tel.: (067) 780-857-5, <https://orcid.org/0000-0003-2676-6170>

Kucheriavyi Vitalii Vasylovych postgraduate student, Uman National University, Uman, tel.: (068) 024-027-0, <https://orcid.org/0009-0004-8285-7688>

INVESTMENT AS A BASIS FOR THE DEVELOPMENT OF SMALL BUSINESSES IN THE AGRICULTURAL SECTOR OF THE ECONOMY OF UKRAINE

Abstract. The article studies the investment bases of support for small business entities in the agrarian sector of the Ukrainian economy. It is established that the agrarian sector of Ukraine is currently in a dynamically unstable environment and faces specific challenges of the present, which is associated with Russia's territorial encroachment. The aforesaid aspect has led to a change in approaches to management and the search for innovative forms of stimulating entrepreneurial initiatives. It is stated that in the context of destabilisation of the economy of the country and its regions, there is a need to find ways out of the crisis for small businesses as profitable entities of the agricultural sector.

Based on a critical analysis of the scientific and methodological literature, the basic methodological approaches to the formation of an investment environment for small business entities in the agricultural sector of the economy for the development of agribusiness have been distinguished.

The study of the formation of the investment environment of small business entities made it possible to identify the key methodological tools used to build the concept of attracting investment in the agricultural sector. It is stated that in the current conditions of development of society, instability of the economic situation and development of innovative technologies, investments in scientific and technical developments in combination with the introduction of new agrotechnical solutions,

by increasing yields and reducing production costs, contribute to increasing the level of economic stability and minimising environmental risks.

It is specified that one of the main obstacles to attracting investment in the development of small business entities in Ukraine is the insufficient development of the legal framework and the insufficient level of integration of legal mechanisms with modern economic realities. It is stated that the integration of legal guarantees, innovative technologies, and a systematic approach to resource management is an essential process on the way to overcoming the existing barriers to the development of the potential of the agrarian sector of Ukraine for the sustainable development of small business entities in the agricultural sector of the economy. The directions for improving the investment policy with a view to forming an investment basis for the development of small business entities in the agricultural sector of Ukraine's economy have been proposed.

Keywords: management, economy, agriculture, investment, region.

Постановка проблеми. Україна володіє високим аграрним потенціалом. Економіка України значним чином формується за рахунок аграрної сфери та сільського господарства. Інвестиції у сферу аграрного бізнесу сприятимуть розвитку України та покращенню економічної ситуації у її регіонах.

Аграрна сфера України, будучи однією з ключовою галузей національної економіки, зіштовхується із специфічними викликами сьогодення, як от економічна та політична нестабільність, пов'язана з територіальними посяганнями Росії, що спричинило зміну підходів до господарювання та пошук інноваційних форм стимулювання діяльності підприємницьких ініціатив.

Інвестиційний розвиток різних галузей економіки є одним з важливих факторів фінансової стабільності країни. Здатність підприємств виділяти кошти на запуск нових ініціатив або модернізацію тих проєктів, які вже у процесі реалізації, відображає їх економічну стабільність та вказує на можливості подальшого розвитку.

Наразі, в умовах дестабілізації економіки країни та її регіонів, пов'язаних з повномасштабним вторгненням Росії на територію України, існує потреба у пошуку шляхів виходу з кризи для малих господарських формувань, як прибуткових формувань аграрного сектору. Тому, питання пошуку інвестицій та покращення інвестиційного середовища шляхом залучення додаткових коштів для розвитку малих господарських формувань в аграрному секторі України, є актуальним та своєчасним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання ефективної інноваційно-інвестиційної діяльності були предметом багатьох наукових розвідок, так зокрема автори Пітюлич М.М., Бондаренко В.М., Воронич К.М. аналізували підходи до визначення малих форм господарювання [1, с. 370-377]; дослідники Ланченко Є.О., Івченко В.М. вивчали питання розвитку малих

форм господарювання в аграрному секторі економіки [2, с. 19-28]; Стрілець В.Ю. досліджено теорію, методологію та практичні аспекти забезпечення розвитку малих підприємств [3, с. 77-96]; Полковниченко С.О. Козловська С.М. та Середюк І.О. проаналізували реалізацію потенціалу малого підприємництва в сільському господарстві України [4, с. 181-187]; Федик О.В. досліджено питання функціонування та розвиток малих форм господарювання в АПК [5, с. 131-134]; автори Сало Я.В., Марчук І.С. та Орловська С.С. провели PEST-аналіз малого та середнього підприємництва в Україні [6]; науковці Польова Н.М., Бойко А.О. і Гуляйко А.П. досліджували питання значення малих форм підприємництва в стратегії розвитку аграрного бізнесу [7, с. 88-92].

Дослідниками Бріль М. та Шмалько Є. окреслено особливості аналізу конкурентних переваг підприємства в умовах невизначеності [8, с. 574-578]; науковцями Бойко Л.О., Агеєва В.В. досліджено особливості підприємницької діяльності малих форм господарювання в аграрному секторі економіки [9, с. 36-39]; Вдовенко Н.М., Коробова Н.М. та Поліщук О.В. визначили стратегічні пріоритети формування економічної безпеки і діджиталізації управлінської звітності для розвитку малих форм господарювання на сільських територіях [10, с. 113-117]; Ковбаса О.М. та Максичка А.Ю. проаналізували сучасні аспекти розвитку малих формувань в системі агробізнесу України [11, с. 24-30].

Науковцем Кондратюк В.В. проведено дослідження інвестиційної діяльності малих форм господарювання в Україні [12, с. 24-30]; авторами Дяченко М.І., Саковська О.М. розкрито питання формування інвестиційного клімату та інвестиційної привабливості регіону [13, с. 15-24]; дослідники Зубков Р.С. і Скупський Р.М. вивчали сучасні аспекти формування інвестиційного клімату в аграрному секторі економіки [14, с. 31-44]; Богун В.С. визначено фінансові механізми стимулювання інвестицій у відновлення економіки України після війни [15, с. 73-80].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Основною проблемою сучасних досліджень є окреслення та упорядкування факторів, що перешкоджають ефективному залученню інвестицій в аграрну сферу, а також розроблення теоретично обґрунтованих положень і механізмів, здатних забезпечити злагоджену синергію між економічними стимулами та юридичними інструментами їх реалізації.

Також варто зауважити, що питання підтримки малих господарських формувань в аграрному секторі економіки на регіональному рівні, є мало висвітленими у науковій та методичній літературі, що потребує додаткової уваги та здійснення більш детального дослідження. Указаний аспект формує мету і завдання статті, спрямовує вектор подальших досліджень у напрямку вивчення питання інвестиційних аспектів розвитку регіонів України.

Мета статті – аналіз інвестиційних основ підтримки малих господарських формувань в аграрному секторі економіки України.

Завдання дослідження полягає у визначенні методичного інструментарію до побудови інноваційного інвестиційного середовища для розвитку малих господарських формувань України та пошуку шляхів ефективної інноваційної політики з метою формування інвестиційного підґрунтя в аграрному секторі економіки країни.

Виклад основного матеріалу. На шляху розвитку аграрного сектора економіки України виникає безліч перепон, які пов'язані з нестабільністю економічної та політичної ситуації, кліматичними змінами, низьким рівнем інвестиційних надходжень, удосконаленням системи управлінської діяльності, модернізацією виробничих процесів тощо. Одним з важливих досягнень аграрної та земельної реформи в Україні, безумовно, слід вважати формування нової аграрної структури, що включає в себе утворення нових форм сільськогосподарських підприємств – малих господарських формувань, які мають особливе економічне і соціальне значення. Економічна стійкість аграрного сектора стає пріоритетним завданням, що вимагає комплексного підходу та стратегічного планування.

Для підвищення економічної стабільності аграрного сектора економіки України необхідно:

- упроваджувати та використовувати цифрові технології, зокрема ГІС-технології та системи точного землеробства, моніторинг ґрунтів і погодних умов за допомогою супутників, це дозволить оптимізувати використання ресурсів, підвищить врожайність;

- сприяти створенню малих господарських формувань, що дасть змогу знижувати витрати, покращувати доступ до ринків збуту. Малі господарські формування можуть брати участь у спільних закупівлях техніки та матеріалів, знижуючи витрати і підвищуючи тим самим власну економічну ефективність;

- здійснювати державну підтримку у вигляді програм, субсидій, грантів, податкових пільг, що допоможе господарствам модернізувати інфраструктуру, впроваджувати передові технології;

- інвестувати в транспортну та логістичну інфраструктуру, що дасть змогу покращити процеси збутової політики, підвищити її конкурентоспроможність, створити додаткові робочі місця, тощо;

- розробляти та реалізовувати програми професійної освіти серед молоді. Указане сприятиме зниженню рівня кадрового дефіциту. Також необхідно створювати привабливі умови для роботи в сільській місцевості, включаючи доступне житло та соціальну інфраструктуру.

Формування процесів економічної стабільності аграрного сектора економіки можна відобразити за допомогою показників:

$$PCP = (Imi + Здп + Im + I + Mp) / K, \quad (1)$$

де, PCP – рівень сталого розвитку аграрного сектора; Imi – інвестиції в модернізацію та інновації; $Здп$ – заходи державної підтримки (програми, субсидії, гранти, пільги); I – упровадження і використання сучасних

інформаційних технологій (цифровізація, автоматизація); І – розвиток інфраструктури (транспортної, логістичної та соціальної); Мр – мотивація розвитку (освіта, навчальні програми); К – перешкоди (кліматичні, економічні, демографічні фактори).

Ця формула показує, що розвиток аграрного сектора економіки залежить від взаємодії ключових її факторів, які повинні компенсувати вплив перешкод. Оптимізація кожного елемента в даній формулі здатна значно підвищити рівень стійкості.

Аналіз науково-методичної літератури [1; 2; 5; 6; 8; 11; 14] дає змогу виокремити базові методичні підходи до формування інвестиційного середовища малих господарських формувань в аграрному секторі економіки для розвитку агробізнесу:

– залежно від стратегічного планування та оцінки капіталізації ресурсів підприємства;

– залежно від застосуванням інноваційних інструментів фінансування діяльності, забезпечення рівня економічної безпеки;

– залежно від економічного рівня регіонального розвитку, розвитку інфраструктури та ресурсного забезпечення території;

– залежно від рівня практичного використання вже упроваджених інвестиційних методик та рівня обізнаності в аналогічних ефективних іноземних практиках.

На основі дослідження питання формування інвестиційного середовища малих господарських формувань та залежно від методичних підходів, нами визначено ключові методичні інструменти, які використовуються для побудови концепції залучення інвестицій в агросферу (рис. 1):

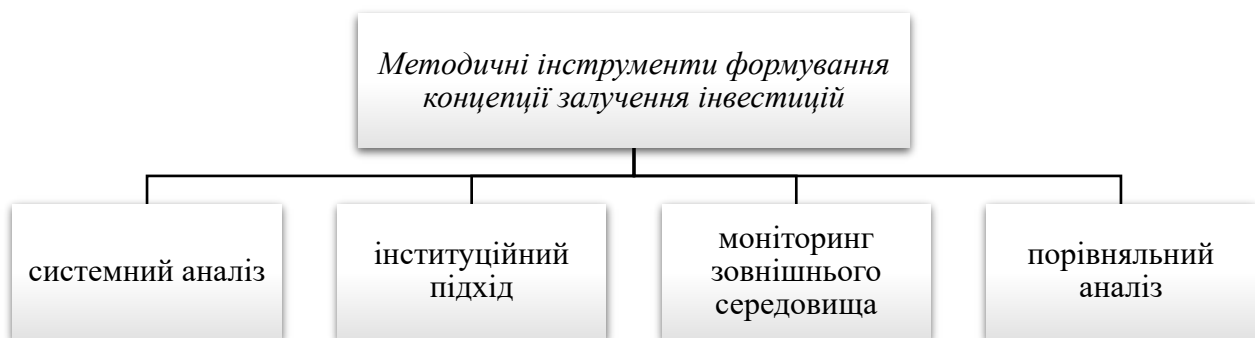

Рис. 1. Методичні інструменти формування концепції залучення інвестицій у сферу аграрного бізнесу*

*Джерело: побудовано авторами на основі проведеного дослідження.

Аналізуючи рис. 1, варто зазначити, що системний аналіз, дає змогу розглядати аграрний сектор економіки регіону як сукупність взаємопов'язаних структур, де кожна ланка впливає на формування інвестиційного клімату. Інституційний підхід – фокусує увагу на ролі правових норм, державних

регуляторів, інших формальних і неформальних інститутів, які визначають умови капіталовкладень. **Моніторинг зовнішнього середовища дає змогу визначити територіальні особливості, які сприятимуть розвитку інвестиційного залучення.**

У рамках порівняльного аналізу здійснюється порівняння зарубіжного та вітчизняного досвіду у сфері стимулювання інвестицій, що допомагає виявити специфічні особливості тієї інвестиційної моделі, яка вже застосовувалася у процесі господарської діяльності.

Слід зауважити, що інвестиційна активність в аграрній сфері визначається багатьма чинниками, основними з яких є: структурні особливості аграрної сфери, інноваційний потенціал агро- утворень, технологічне оснащення та модернізація, регіональна специфіка, доступ до фінансових ресурсів.

У сучасних динамічних умовах розвитку суспільства, нестабільності економічної ситуації та розвитку інноваційних технологій трансформація традиційних виробничих процесів є необхідною умовою для підвищення конкурентоспроможності. З огляду на вказане, інвестиції у науково-технічні розробки у поєднанні з упровадженням нових агротехнічних рішень, за рахунок збільшення врожайності та зниження виробничих витрат, сприяють підвищенню рівня економічної стабільності та зведенню до мінімуму екологічних ризиків.

Різномірний профіль діяльності малих господарських формувань в аграрному секторі накладає певні обмеження на масштабування інвестиційних проєктів. Питання фрагментарності земельних ресурсів, відмінностей в управлінських практиках, розподілі виробничих потужностей вимагають диференційованого підходу до проєктування програм.

У свою чергу, неоднорідність регіонального розвитку створює умови для локальних диспропорцій в інвестиційному кліматі. Фінансова інфраструктура, рівень банківського обслуговування, розвиненість регіональних ринків капіталу мають вирішальне значення у процесах формування інвестиційного середовища та залучення інвестицій.

Однією з основних перешкод на шляху залучення інвестицій у розвиток малих господарських формувань в аграрному секторі економіки України є недостатня розробленість правового поля та низький рівень інтеграції юридичних механізмів із сучасними економічними реаліями. Неузгодженість норм національного законодавства з динамікою ринкових процесів призводить до невизначеності, що, у свою чергу, знижує довіру потенційних інвесторів.

Аналіз правової бази показує, що розрізненість нормативних актів, які регулюють діяльність у сфері аграрного бізнесу, що часто призводить до подвійних трактувань законодавчих норм. Протириччя ускладнюють формування стабільного інвестиційного клімату. За таких умов інвестори змушені

враховувати ризики раптових змін у податковому режимі, адміністративних бар'єрах, а також особливості судової практики.

Наявність розгалуженої системи контролю з боку державних органів часто пов'язана з бюрократією і недостатньою прозорістю реалізації процедур інвестування. Це не тільки уповільнює процес ухвалення рішень щодо вкладення інвестицій, а й сприяє виникненню корупційних практик, що негативно позначається на загальному рівні довіри до аграрного сектора економіки як об'єкта для інвестицій.

З метою подолання указаних перешкод постає необхідність у розробленні комплексу заходів, що поєднують економічні стимули і правові гарантії формування сприятливого інвестиційного клімату на рівні країни.

На основі проведеного дослідження стосовно формування інвестиційного підґрунтя для розвитку малих господарських формувань в аграрному секторі економіки України. На рис. 2 розглянуто основні напрями для вдосконалення інвестиційної політики.

Розглянемо більш детально визначені на рис. 2. напрями для вдосконалення інвестиційної політики з метою формування інвестиційного підґрунтя для розвитку малих господарських формувань в аграрному секторі економіки України:

1. Створення сприятливої інвестиційної інфраструктури. Державні ініціативи, орієнтовані на модернізацію села та його інфраструктури, сприяють зниженню трансакційних витрат, покращують доступ до сучасних інформаційних технологій. У цьому контексті особливу увагу слід приділяти розвитку цифрових платформ, що дають змогу інтегрувати аграрний сектор у глобальні ланцюги постачань та упровадженню інноваційних технологій в діяльність малих господарських формувань;

2. Запровадження диференційованих податкових і фінансових стимулів. Застосування гнучкої системи податкових пільг і субсидій повинно базуватися на ретельному аналізі специфіки регіонального господарювання та рівня технологічного розвитку підприємств. Подібний підхід допоможе створювати умови для залучення інвестиційних програм та забезпечить конкурентоспроможність малих господарських формувань, які здійснюють діяльність в аграрній сфері.

Рис. 2. Основи формування інвестиційного середовища для розвитку малих господарських формувань в аграрному секторі економіки України*

*Джерело: побудовано авторами на основі проведеного дослідження.

3. Розвиток державно-приватного партнерства. Інституційна підтримка, що реалізується через механізми державно-приватного партнерства, є каталізатором масштабних інвестиційних проєктів. Спільне фінансування, обмін ризиками, синергія управлінських ресурсів позитивно позначаються на підвищенні ефективності інвестицій і прискореній реалізації інноваційних програм, що у свою чергу сприятиме розвитку малих господарських формувань в аграрному секторі економіки України.

4. Удосконалення нормативно-правової системи щодо захисту інвесторів та інвестиційних проєктів. Упровадження механізмів арбітражного вирішення спорів, створення спеціалізованих судів, розвиток юридичної підтримки на місцевих рівнях дають змогу мінімізувати правові ризики. Прозорість судової практики, оперативне реагування на зміни в законодавстві створюють додаткові гарантії для довгострокових капіталовкладень в аграрну сферу.

5. Розроблення та інтеграція спеціалізованих нормативних актів, спрямованих на регулювання інвестиційної діяльності у сфері агробізнесу. Важливим аспектом у формуванні стабільного інвестиційного середовища для розвитку малих господарських формувань в аграрному секторі України є приведення у відповідність європейським нормам тих практик, які вже реалізуються в аграрній сфері.

Серед пріоритетних заходів формування інвестиційного середовища для розвитку малих господарських формувань в аграрному секторі економіки України доцільно виокремити:

- ухвалення комплексних законопроектів, у яких береться до уваги специфіка аграрної діяльності, а також передбачаються правові гарантії для інвесторів;
- механізм захисту інвестицій, що забезпечує стабільність і передбачуваність умов вкладення капіталу на тлі зовнішньоекономічних коливань;
- інтеграція міжнародних стандартів і практик, що допоможе підвищити довіру іноземних інвесторів та адаптувати українське законодавство до вимог європейських норм;
- ефективна синергія між економічною політикою та правовими механізмами сприяє створенню гнучкої, адаптивної системи регулювання, здатної оперативно реагувати на виклики сучасності.

Висновки. Економічна стабільність аграрного сектора економіки України є важливою умовою для забезпечення соціально-економічної стабільності країни в цілому. Вирішення проблем, які чинять перешкоди для розвитку даної сфери вимагає комплексного підходу, заснованого на взаємодії держави, бізнесу та суспільства.

Інноваційні технології, розвиток малих господарських формувань в аграрному секторі та цільова державна підтримка здатні істотно підвищити ефективність здатні забезпечити сталий розвиток аграсфери на довгострокову перспективу.

Провівши аналіз інвестиційних основ підтримки малих господарських формувань в аграрному секторі економіки України, можемо зазначити, що залучення інвестицій у сферу агробізнесу є багатофакторним завданням, яке ґрунтується на поєднанні економічними стимулами та правових важелів. Глибоке інституціональне та юридичне реформування, орієнтоване на усунення структурних і регуляторних перешкод, є необхідною умовою для формування стабільного інвестиційного клімату.

Отже, інтеграція правових гарантій, інноваційних технологій, системного підходу до управління ресурсами є важливим процесом на шляху до подолання існуючих бар'єрів у розвитку потенціалу аграрної галузі України в інтересах сталого розвитку малих господарських формувань в аграрному секторі економіки.

Проведення подальших наукових розвідок нами вбачається у розробленні адаптивних стратегій, здатних забезпечити динамічний розвиток аграрної сфери в умовах глобальних трансформаційних перетворень.

Література:

1. Пітюлич М.М., Бондаренко В.М., Воронич К.М. Аналіз підходів до визначення малих форм господарювання. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2013. Вип. 6(104). С. 370-377.

2. Ланченко Є.О., Івченко В.М. Розвиток малих форм господарювання в аграрному секторі економіки. *Економічний вісник університету*. 2023. Вип. 56. С. 19-28. <https://doi.org/10.31470/2306-546X-2023-56-19-28>
3. Стрілець В.Ю. Забезпечення розвитку малих підприємств: теорія, методологія, практика: монографія. Полтава: ПУЕТ, 2019. 457 с.
4. Полковниченко С.О., Козловська С.М., Середюк І.О. Реалізація потенціалу малого підприємництва в сільському господарстві України. *Економіка і суспільство*. 2018. Вип. 18. С. 181-187. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2018-18-25>
5. Федик О.В. Функціонування та розвиток малих форм господарювання в АПК. *Вісник ЛНАУ: Економіка АПК*. № 28. 2021. С. 131-134.
6. Сало Я.В., Марчук І.С., Орловська С.С. PEST-аналіз малого та середнього підприємництва в Україні. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 32. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-32-57>
7. Польова Н.М., Бойко А.О., Гуляйко А.П. Значення малих форм підприємництва в стратегії розвитку аграрного бізнесу. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2024. №. 2. С. 88-92. DOI: <https://doi.org/10.32782/1814-1161/2024-2-15>
8. Бріль М., Шмалько Є. Особливості аналізу конкурентних переваг підприємства в умовах невизначеності. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2025. Вип. № 2. С. 574-578. DOI: [10.31891/2307-5740-2025-340-91](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-340-91)
9. Бойко Л.О., Агеєва В.В. Підприємницька діяльність малих форм господарювання в аграрному секторі економіки. Problems and tasks of modernity and approaches to their solution. VIII International Scientific and Practical Conference. Tokyo, Japan. 2021. С. 36-39.
10. Вдовенко Н.М., Коробова Н.М., Поліщук О.В. Стратегічні пріоритети формування економічної безпеки і діджиталізації управлінської звітності для розвитку малих форм господарювання на сільських територіях. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2024. Т. 9. № 3. С. 113-117. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2024-3-20>
11. Ковбаса О. М., Максичка А. Ю. Сучасні аспекти розвитку малих формувань в системі агробізнесу України. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія: Економічні науки*. 2023. №. 2 (108). С. 24-30. DOI: <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2023-2-3>
12. Кондратюк В.В. Інвестиційна діяльність малих форм господарювання в Україні. Проблематика 2024: «Ефективність біоекономічної моделі розвитку»: матеріали XIII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 5 червня 2024 р. Дубляни: ЛНУП, 2024. С. 120-123.
13. Дяченко М.І., Саковська О.М. Формування інвестиційного клімату та інвестиційна привабливість регіону. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2016. № 4 (8). С. 15-24.
14. Зубков Р.С., Скупський Р.М. Сучасні аспекти формування інвестиційного клімату в аграрному секторі економіки. *Загальнодержавний науково-виробничий та інформаційний журнал «Енергозбереження. Енергетика. Енергоаудит»*. 2025. №. 1 (204). С. 31-44. DOI: <https://doi.org/10.20998/2313-8890.2025.01.03>
15. Богун В.С. Фінансові механізми стимулювання інвестицій у відновлення економіки України після війни. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Серія: Економічні науки*. 2025. №. 1 (77). С. 73-80. DOI: <https://doi.org/10.32689/2523-4536/77-10>

References:

1. Pitiulych, M.M., Bondarenko, V.M., & Voronych, K.M., (2013). Analiz pidkhodiv do vyznachennia malykh form hospodariuvannia [Analysis of approaches to the definition of small forms of economy]. *Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy – Socio-economic problems of the modern period of Ukraine*, 6(104), 370-377 [in Ukrainian].

2. Lanchenko Ye.O., & Ivchenko V.M., (2023). Rozvytok malykh form hospodariuvannia v ahrarnomu sektori ekonomiky [Development of small forms of economy in the agricultural sector of the economy]. *Ekonomichnyi visnyk universytetu – Economic Bulletin of the University*, 56, 19-28. DOI: <https://doi.org/10.31470/2306-546X-2023-56-19-28> [in Ukrainian].
3. Strilets, V.Iu., (2019). Zabezpechennia rozvytku malykh pidpriemstv: teoriia, metodolohiia, praktyka [Ensuring the development of small enterprises: theory, methodology, practice]: monohrafiia. Poltava: PUET [in Ukrainian].
4. Polkovnychenko, S.O., Kozlovska, S.M., & Serediuk, I.O., (2018). Realizatsiia potentsialu maloho pidpriemnytstva v silskomu hospodarstvi Ukrainy [Realization of the potential of small businesses in agriculture in Ukraine]. *Ekonomika i suspilstvo – Economy and Society*, 18, 181-187. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2018-18-25> [in Ukrainian].
5. Fedyk, O.V., (2021). Funktsionuvannia ta rozvytok malykh form hospodariuvannia v APK [Functioning and development of small forms of business in the agricultural sector]. *Visnyk LNAU: Ekonomika APK – Bulletin of the LNAS: Economics of the Agricultural Sector*, 28, 131-134 [in Ukrainian].
6. Salo, Ya.V., Marchuk, I.S., & Orlovska, S.S., (2021). PEST-analiz maloho ta serednoho pidpriemnytstva v Ukraini [PEST analysis of small and medium-sized businesses in Ukraine]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy & Society*, 32. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-32-57> [in Ukrainian].
7. Polova, N.M., Boiko, A.O., & Huliaiko, A.P., (2024). Znachennia malykh form pidpriemnytstva v stratehii rozvytku ahrarnoho biznesu [The importance of small forms of entrepreneurship in the strategy of agrarian business development]. *Derzhava ta rehiony – State and regions*, 2, 88-92. DOI: <https://doi.org/10.32782/1814-1161/2024-2-15> [in Ukrainian].
8. Bril, M., & Shmalko, Ye., (2025). Osoblyvosti analizu konkurentnykh perevah pidpriemstva v umovakh nevyznachenosti [Peculiarities of analyzing the competitive advantages of an enterprise in conditions of uncertainty]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu – Bulletin of Khmelnytsky National University*, 2, 574-578. DOI: [10.31891/2307-5740-2025-340-91](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-340-91) [in Ukrainian].
9. Boiko, L.O., & Aheieva, V.V., (2021). Pidpriemnytska diialnist malykh form hospodariuvannia v ahrarnomu sektori ekonomiky [Entrepreneurial activity of small forms of management in the agricultural sector of the economy]. Proceedings from: *Problems and tasks of modernity and approaches to their solution: VIII International Scientific and Practical Conference*, (pp. 36-39). Tokyo, Japan. [in Ukrainian].
10. Vdovenko, N.M., Korobova, N.M., & Polishchuk, O.V., (2024). Stratehichni priorytety formuvannia ekonomichnoi bezpeky i didzhytalizatsii upravlinskoï zvitnosti dlia rozvytku malykh form hospodariuvannia na silskykh terytoriiakh [Strategic priorities for the formation of economic security and digitalization of management reporting for the development of small forms of management in rural areas]. *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky ta tekhniki – Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*, 9, 3, 113-117. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2024-3-20> [in Ukrainian].
11. Kovbasa, O. M., & Maksychka, A. Yu., (2023). Suchasni aspekty rozvytku malykh formuvan v systemi ahrobiznesu Ukrainy [Modern aspects of the development of small forms in the agribusiness system of Ukraine]. *Economic Sciences. Naukovi visnyk Poltavskoho universytetu ekonomiky i torhivli – Scientific Bulletin of the Poltava University of Economics and Trade*, 2 (108), 24-30. DOI: <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2023-2-3> [in Ukrainian].
12. Kondratiuk, V.V., (2024). Investytsiina diialnist malykh form hospodariuvannia v Ukraini [Investment activity of small forms of economy in Ukraine]. Proceedings from: *Problematyka 2024: «Efektyvnist bioekonomichnoi modeli rozvytku»: materialy XIII Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii – Problems 2024: «Effectiveness of bioeconomic model of development»: materials of the XIII International scientific and practical Internet conference*, (05 June, 2024), 120-123. Dubliany: LNUP. [in Ukrainian].

13. Diachenko, M.I., & Sakovska, O.M., (2016). Formuvannya investytsiinoho klimatu ta investytsiina pryvablyvist rehionu [Formation of the investment climate and investment attractiveness of the region]. *Ekonomika. Finansy. Menedzhment: aktualni pytannia nauky i praktyky – Economics. Finance. Management: topical issues of science and practice*, 4 (8), 15-24. [in Ukrainian].

14. Zubkov, R.S., & Skupskiy, R.M., (2025). Suchasni aspekty formuvannya investytsiinoho klimatu v aharnomu sektori ekonomiky [Modern aspects of the formation of the investment climate in the agricultural sector of the economy]. *Zahalnoderzhavnyi naukovy-vyrobnychiy ta informatsiinyi zhurnal «Enerhozberezhennia. Enerhetyka. Enerhoaudyt» – National* , 31-44. DOI: <https://doi.org/10.20998/2313-8890.2025.01.03> [in Ukrainian].

15. Bohun, V.S., (2025). Finansovi mekhanizmy stymuliuвання investytsii u vidnovlennia ekonomiky Ukrainy pislia viiny [Financial mechanisms for stimulating investments in the restoration of the economy of Ukraine after the war]. *Naukovi pratsi Mizhrehionalnoi Akademii upravlinnia personalom – Scientific works of the Interregional Academy of Personnel Management*, 1 (77), 73-80. DOI: <https://doi.org/10.32689/2523-4536/77-10> [in Ukrainian].

